

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 145/2021-49

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Beňová, s. r. o., Blumentálska 2732/8, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní sp. zn. 16Cpr/7/2017 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní sp. zn. 16Cpr/7/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava III **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 16Cpr/7/2017 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadost'učinenie **1 500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Bratislava III **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava III **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **567,28 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti sťažovateľa vo zvyšnej časti **nevypovedá**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. decembra 2020 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) prietáhmi v konaní na okresnom súde. Okrem toho žiada,

aby bolo okresnému súdu prikázané konať bez zbytočných priet'ahov, finančné zadost'učinenie 3 500 eur a náhradu trov konania.

II.

2. S'ťažovateľ sa žalobou doručenou okresnému súdu 3. marca 2017 domáha v pracovnoprávnom spore určenia neplatnosti právnych úkonov žalovaného, ktorými mu ako zamestnancovi zakázal a obmedzil vykonávanie pedagogickej činnosti a ktorými ho upozornil na porušenie pracovnej disciplíny. S'ťažovateľ sa už podaním zo 16. júna 2017 domáhal procesného postupu okresného súdu, keďže k tomuto dňu nebola žaloba doručená žalovanému. Žalovanému bola žaloba doručená 7. júla 2017 a žalovaný sa k žalobe vyjadril 21. júla 2017. Vyjadrenie žalovaného bolo s'ťažovateľovi doručené 28. septembra 2017, pričom s'ťažovateľ sa k nemu vyjadril 16. októbra 2017. Dňa 15. januára 2018 bolo s'ťažovateľovi doručené posledné podanie žalovaného. Pojednávanie bolo nariadené 24. októbra 2018 na 14. marec 2019. Už 25. októbra 2018 sa s'ťažovateľ domáhal postupu súdu s'ťažnosťou predsedovi súdu. Na pojednávaní 14. marca 2019 nebolo vykonané žiadne dokazovanie a pojednávanie bolo odročené na 4. jún 2019. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 17. októbra 2019. Pojednávanie nariadené na 3. marec 2020 bolo odročené na 21. apríl 2020, ktoré bolo zrušené z dôvodu epidemiologickej situácie. Pojednávanie nariadené na 3. december 2020 bolo zrušené z dôvodu práceneschopnosti sudkyne. Pojednávanie nariadené na 23. marec 2021 bolo zrušené z dôvodu epidemiologickej situácie. Vec je po vykonanom dokazovaní a záverečných vyjadreniach strán pripravená na rozhodnutie.

III.

3. Podľa s'ťažovateľa konanie je poznačené neefektívnym postupom okresného súdu. S'ťažovateľ považuje celkovú dĺžku konania za neprimeranú s tým, že konanie má pre neho zásadný význam, keďže ide o spor s ochranou slabšej strany, ktorému by sa mala venovať osobitná starostlivosť.

4. Okresný súd sa k ústavnej s'ťažnosti vyjadril tak, že vo veci sa riadne koná a k opakovanému zrušeniu termínov pojednávania došlo z objektívnych príčin. Zdôraznil, že sudkyňa, ako aj celé súdne oddelenie je enormne preťažené. Poukázal na personálne problémy a pracovné podmienky.

5. S'ťažovateľ k vyjadreniu okresného súdu uviedol, že organizačné problémy súdov nie je možné preniesť na účastníkov konania tak, aby následne utrpeli ujmu spočívajúcu v porušení ich základných práv. Poukázal na to, že právna neistota, pre ktorú sa s'ťažovateľ obrátil na okresný súd, do dnešného dňa nebola z jeho strany odstránená.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre s'ťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Rozhodovanie v pracovnoprávných sporoch patrí do bežnej agendy špecializovaného okresného súdu. Z obsahu spisu nevyplýva, že by okresný súd v konaní riešil zložité, skutkovo sporné otázky a rovnako nemožno identifikovať právnu náročnosť sporu. V správaní sťažovateľa neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania.

8. Čo sa týka skutočností tvrdených okresným súdom, treba uviesť, že systémové zlyhania ako personálne problémy alebo množstvo prejednávaných vecí pri správe súdnictva nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prietahom v konaní došlo, a odstrániť právny stav neistoty sťažovateľa.

9. Rozhodujúci bol postup okresného súdu v konaní, v ktorom sa vyskytli obdobia neefektívnych úkonov alebo nečinnosti, keď nebol vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej. Okresný súd až dva roky po podaní žaloby nariadil vo veci prvé pojednávanie. Takýto prístup k pracovnoprávnemu sporu je z ústavného hľadiska neprijateľný. Jednoduchý postup spočívajúci v mechanickom doručovaní písomných vyjadrení strán musí postupovať priebežne tak, aby bolo možné vo veci čo najskôr nariadiť pojednávanie. Okrem toho je zrejmé, že napriek rozsiahlemu písomnému vyjadrovaniu sa strán tento postup nevedol k tomu, aby na prvom pojednávaní došlo k vykonaniu dokazovania, a teda k riešeniu medzi stranami sporných skutočností. Hoci následný postup okresného súdu bol relatívne priebežný, čo sa prejavilo v kontinuálnom nariaďovaní pojednávaní, stále medzi jednotlivými pojednávaniami boli relatívne dlhé časové obdobia. K tomu, že vec doteraz nebola skončená, nepochybne prispelo i pandemické obdobie. K tomu však treba uviesť, že ak by okresný súd konal priebežne, vo veci bolo možné dospieť k rozhodnutiu omnoho skôr ako po viac ako štyroch rokoch od začatia konania. Procesný postup okresného súdu nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa, o čom svedčí, že vo veci po štyroch rokoch od podania žaloby nebolo rozhodnuté. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Vzhľadom na to, že o žalobe sťažovateľa nebolo do nálezu ústavného súdu rozhodnuté, bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov.

11. Konanie na okresnom súde začalo ešte v roku 2017, pričom doteraz nie je rozhodnuté a vec nie je osobitne skutkovo alebo právne náročná. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je tomu aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania na okresnom súde, správanie sťažovateľa a postup súdu ústavný súd sťažovateľovi priznal podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadosťučinenie 1 500 eur a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel. Osobitne bolo prihliadnuté na to, že spor

má pracovnoprávny charakter a je riešený na špecializovanom súde, od ktorého treba v týchto sporoch s osobitným významom očakávať celkom iný prístup.

V.

12. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2020 je 177 eur a v roku 2021 je 181,17 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 177) a za jeden úkon v roku 2021 (vyjadrenie na základe výzvy súdu 1 x 181,17 eur), čo spolu s režijným paušálom (2 x 10,62 eur a 1 x 10,87 eur) predstavuje sumu 567,28 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2021

Robert Šorl
predseda senátu